

Muntlig kompetens som väg till agens



Cecilia Hahne, Säffle lärcenter, Sverige



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Vem är jag?

- Cecilia Hahne, Säfte lärcenter
- Lärare i svenska som andraspråk
- Specialpedagogisk resurs med vuxenutbildningskompetens
- Projektledare Anpassad samhälls- och yrkesetablering inom sfi (svenska för invandrare)



Vad gör man när progressionen i
språkinläringen uteblir?

*What to do when there is no
progress in language learning?*



Systematiskt kvalitetsarbete

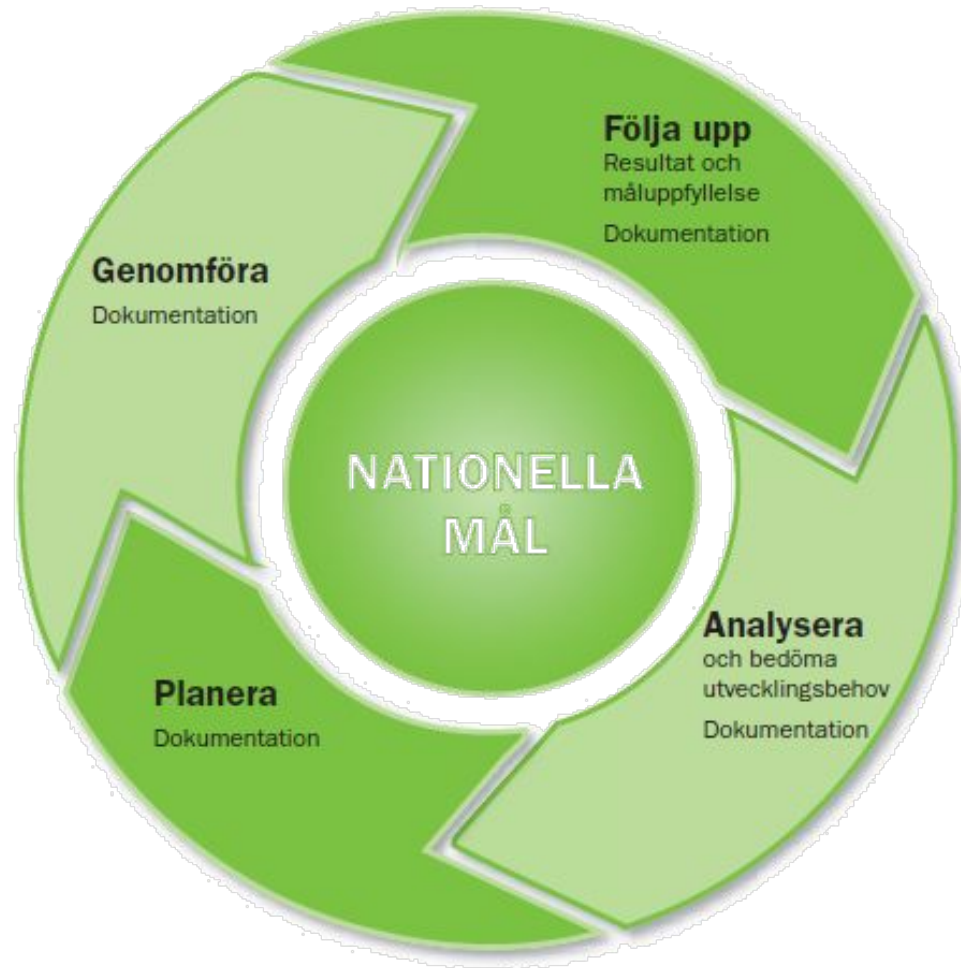


Bild: Skolverket



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Målgrupp



Kortutbildade kvinnor med utländsk bakgrund som vistats lång tid i Sverige, ofta mellan 6-8 år, med bristfällig eller ingen progression i svenska språket.



YRKESVÅG

Neuropsykiatrisk
funktionsnedsättning
(NPF)?

Med bidrag från



Språkstörning?

Motoriska
problem?

Trauma?

Ingen
skolgång i
hemlandet?

Tids- och
rumsuppfattning

Intellektuell
funktionsnedsättning/Svag
begåvning?

Sjukdom/ohälsa?



Medfinansieras av
Europeiska unionen

YRKESVÅG

*För att lära mig svenska
behöver jag få hjälp med fler
saker.*



Med bidrag från



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Anpassad samhälls- och yrkesetablering inom sfi

- ett projekt finansierat av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Projekt Yrkesväg (AMIF)



Mål

Hjälpa eleven till stegförflyttningar närmare samhällsintegration, språkutveckling och meningsfull sysselsättning.



Hur når vi målet?

1. Djupgående kartläggningar för att nå ökad kunskap om hur vi bättre kan möta målgruppen.
2. Undervisning som baseras på de arbetssätt som används inom de anpassade skolformerna (skolform för elever med intellektuell funktionsnedsättning).
3. Individuellt planerad undervisning med muntlig kommunikation som grund.
4. Nära samverkan mellan vuxenutbildningen, socialtjänsten och Arbetsmarknadsenheten.
5. Öka elevens egen förståelse för den egna förmågan.



Fördjupad pedagogisk kartläggning

- Kartläggning av elevens litteracitet på elevens starkaste språk.
- Vilka funktionsområden är nedsatta hos eleven? Hur yttrar det sig konkret i skola och i det vardagliga livet?
- Vilka är elevens starka sidor? Hur synliggör och tar vi tillvara på dem?



Meghen

Meghen kommer från Eritrea. Hon är 53 år gammal och har aldrig gått i skola i hemlandet. I hemlandet var hennes uppgift att samla pinnar som skulle användas till att elda med.

Meghen kom till Sverige för sex år sedan med sina vuxna barn, som hon idag inte har någon kontakt med. Idag lever hon ensam. Hon kan inte läsa och skriva på vare sig modersmålet eller svenska. Hon kan inte göra sig förstådd på talad svenska.

Hon är orolig för det mesta eftersom hon inte tycker hon förstår något i Sverige. Hon kan inte klockan. Hon har också problem med sin fysiska hälsa då hon är sjuklig och har värk i kroppen. Synen är dålig och hon har inte glasögon. I skolan är det tydligt att hon har bristande arbetsminne, tids- och rumsuppfattning, exekutiv funktion, finmotorik och struktur. Mycket tyder på en svagare begåvning.

Dessa svårigheter blir också synliga i vardagen. Hon kommer ofta till skolan i opassande kläder och kan inte passa tider vare sig i skola eller till olika möten. På rasterna ses hon irra runt med olika myndighetspapper för att leta efter någon som talar tigrinja, som kan hjälpa henne.



Meghen

Meghen comes from Eritrea. She is 53 years old and has never attended school in her home country. In her home country, her task was to collect sticks to be used for firewood.

Meghen came to Sweden six years ago with her adult children, with whom she has no contact today. Today, she lives alone. She cannot read or write in either her native language or Swedish. She cannot make herself understood in spoken Swedish.

She is worried about most things because she feels she doesn't understand anything in Sweden. She cannot tell the time. She also has problems with her physical health as she is sickly and has pain in her body. Her vision is poor, and she does not have glasses. At school, it is clear that she has deficiencies in working memory, time and space perception, executive function, fine motor skills, and structure. Much indicates a weaker intellectual ability.

These difficulties are also visible in everyday life. She often comes to school in inappropriate clothing and cannot keep time, whether at school or for various appointments. During breaks, she is seen wandering around with various papers from authorities looking for someone who speaks Tigrinya to help her.



Vad behöver Meghan för stöd
(i skolan och i vardagen)?

*What support does Meghan
need (in school and in everyday
life)?*



Struktur

- Tydlig dags- och veckostruktur.
- Mobilen som hjälpmedel.
 - larm
 - påminnelser
 - WhatsApp för kommunikation

Självständighet

Planering måndagen den 19 augusti
2024

kl 8.30	Skoldagen startar	
	Introduktion Tema Handla	
	Pausgympa	
	Veckans ord	
kl 10.00-10.30	Rast	
kl 10.30	Film om butik	
	Vad vill vi lära oss om att handla?	
kl 12.00	Lektionen slutar.	

Med bidrag från

SPSM 



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Bildstöd

- Bildstöd som stöd i språkutvecklingen.
- Problemen med alltför specifika bilder eller alltför generella bilder. Kulturell referensram.
- Bilder bra för att introducera nya ord. Minnesstöd.



YRKESVÅG

Med bidrag från



toalett



toalett



toalett



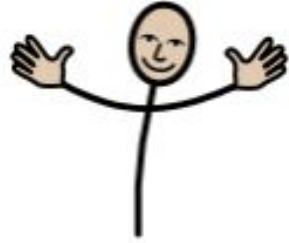
Medfinansieras av
Europeiska unionen

Hur kan de här bilderna tolkas? Är de ett stöd?
Varför kan de eventuellt tolkas olika?

*How could these images be interpreted? Are they a
support? Why might they be interpreted differently?*



YRKESVÅG



Välkommen



Hur



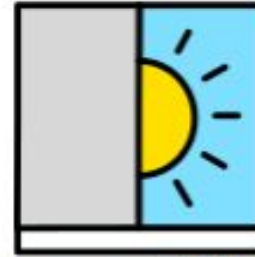
Bada bästu



Snö



Be



Eftermiddag

Med bidrag från

SPSM



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Utveckla vardagsspråket

- Utgångspunkten är elevernas behov och det som är nära deras vardag.
- Fokus på muntlig kommunikation.
- Tematiskt arbete kring exempelvis att handla i butik. Nya begrepp introduceras. Befästs genom att uppleva praktiskt och gå på studiebesök. Träna och utvärdera genom rollspel.
- Skriftspråk för att förstärka förmåga att till exempel skriva namn och adress på blanketter.
- Hjälpstrategier för de som inte klarar att skriva.



YRKESVÅG



hylla



betalkort



kundvagn



kassa



kvitto



kasse



Med bidrag från



Medfinansieras av
Europeiska unionen

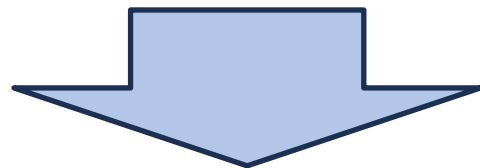
Vad kan eleven behöva mer än svenska?

- Kunskap om samhället och arbetsmarknaden
- Förbättra sin hälsa
- Struktur för dagliga rutiner
- Strategier för att minska stress
- Nya perspektiv kring föräldraskap och jämställdhet
- Digital kompetens
- Vardagsmatematik
- Praktik
- Samtal och stöd kring sina svårigheter



Att förbättra hälsan

- Daglig pausgympa/träning/dans i klassrummet
- Idrott och hälsa 3h/vecka



- Ökad motivation.
- Mindre trötthet, sjukdom och värk.
- Förbättrad kondition, balans, koordination samt viktnedgång.
- Ökad kunskap om vad som påverkar hälsa och välmående.
- Ökad närvaro i skolan.



Nätverkande kring eleven

- Samverkansgrupp socialtjänst, Arbetsmarknadsenhet och vuxenutbildning.
- Möjlighet till att koppla in hälsolotsar från regionen.
- Flerpartsmöten med individen

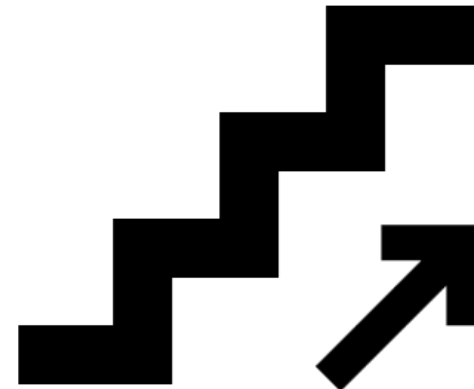
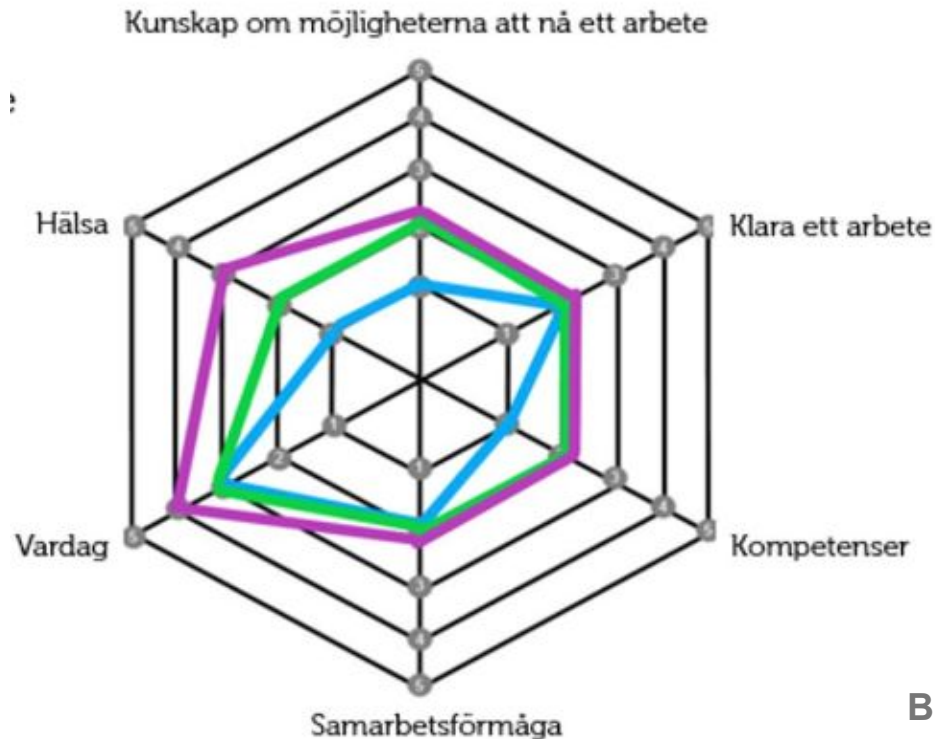


Mål: Tydliga ramar och gemensamma förväntningar på individen



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Stegförflyttningar närmare samhällsintegration, språkutveckling och meningsfull sysselsättning, med utgångspunkt i BIP-metoden

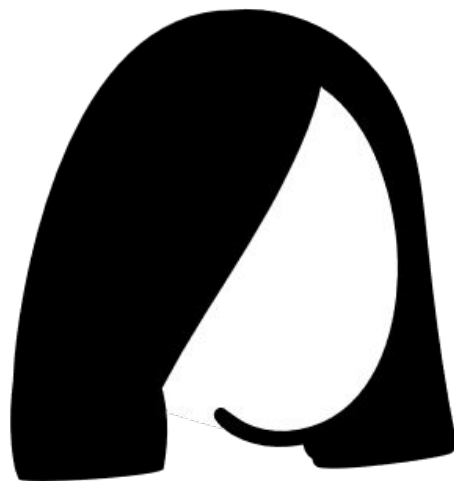


BIP = Beskæftigelses Indikator Projektet



Medfinansieras av
Europeiska unionen

Chirin



- Förut hade jag ont och var trött jämt. Nu är det roligt att gå i skolan och jag mår bra. Jag kan prata med andra och har fått en bästa vän från ett annat land i klassen. Jag sa till min handläggare på socialen att hon får lära mig hur man söker försörjningsstöd – jag är trött på att be barnen om hjälp. Nu kan jag själv.



Maryam



- Idag kan jag själv åka buss till grannkommunen för att titta på mina barn när de spelar fotboll. Jag vet hur man köper biljett och var man ska gå. De tycker det är kul när mamma kommer!



Doaa



- Personalen på förskolan var alltid arg på mig förut. Jag passade inte tiden, hade med fel kläder till barnet och lämnade inte in ledighetsansökan i tid. Nu vet jag hur man ska göra. Jag kan meddela frånvaro muntligt på WhatsApp. Jag vet vilka kläder man ska sätta på barnet i vilka väder. Jag vet också hur jag ber om hjälp.



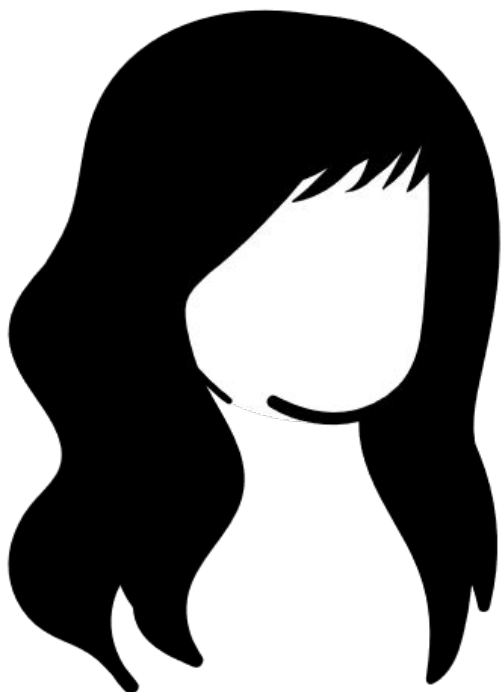
Yasna



- Jag hade bott i Sverige i sex år men aldrig varit i mataffären. Nu har jag fått eget bankkort och egna pengar. Jag vet hur det funkar i affären så jag kan handla allt själv. Om jag inte hittar något vet jag hur man frågar. Det är roligt!



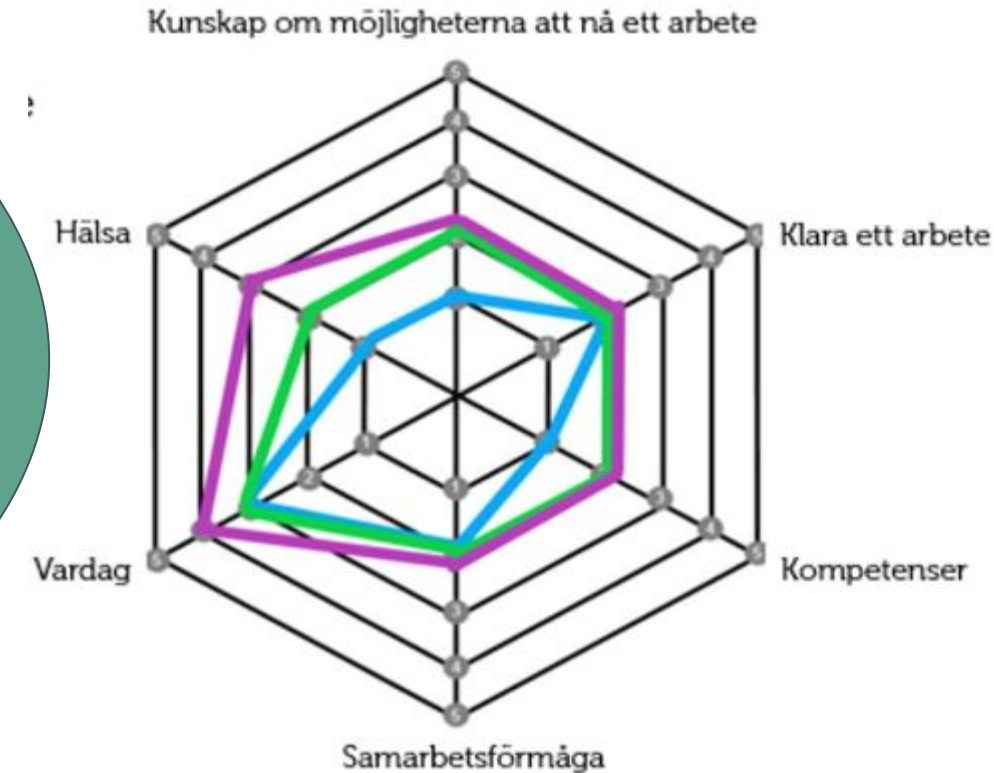
Halima



- Förut var lärarna alltid irriterade på mig, men jag har fått lära mig mer om mina svårigheter och hur jag kan hantera dem. Jag behövde mer struktur och veta saker i förväg. Nu har jag gått vidare till nästa kurs och varit ute på praktik. Min högsta dröm är att bli lokalvårdare och jag tror det kommer gå!



Vilka vinster ser ni i att använda sig av begreppet **stegförflyttning**?
*What benefits do you see in using the concept of **stegförflyttning** ("step-by-step movement")?*



Vilka resultat har projektet visat?

- Bättre samverkan inom kommunen.
- Samtliga elever har utvecklats mycket muntligt och klarar vardagskommunikation.
- Stärkt självkänsla och självförtroende.
- Bättre närvaro i skolan.
- Ökad motivation för integration och arbete. Känsla av sammanhang (KASAM)
- Bättre hälsa.
- Förstärkta strategier för självständighet och agens.



Kontaktuppgifter

- **Cecilia Hahne**, specialpedagogisk resurs på Säffle Lärcenter
cecilia.hahne@saffle.se



Litteraturtips

Forsberg Lundell, Fanny och Rehnberg Philip (2024), *“Alla ska snabbt lära sig svenska”* Rapport Ratio nr 28

Franker, Qarin (2007), *Bildval i alfabetiseringsundervisningen – en fråga om synsätt*. Rapport utgiven av Institutet för svenska som andraspråk och Institutionen för svenska språket, ROSA 9. Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk och Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.

Franker, Qarin (2005), *Bildspråk ur olika synvinklar en problematisering av bilder i alfabetiseringsundervisning*. Kompetensutveckling för sfi-lärare. Lärarhögskolan i Stockholm/Myndigheten för skolutveckling.

Kurvers Jeanne, van de Craats Ineke & van Hout Roeland, (2014) *Footprints for the future: cognition, literacy and second language learning by adults*, LESLLA symposium 2014 Radboud University, Nijmegen, The Netherlands.

Kurvers Jeanne, Vallen Ton, van Hout Roeland, (2005) *Discovering features of language: Metalinguistic awareness of adult illiterates* LESLLA symposium 2005 University of Tilburg, The Netherlands.

Sjölund, Anna och Henrikson W Lena, *Skolkompassen* (2015), Gothia kompetens

Sjölund, Anna och Henrikson W Lena, *Vardagskompassen* (2015), Gothia kompetens

Skolverket, *Kartläggningsmaterial för nyanlända vuxna – Litteracitet*

Varför BIP? <https://samordningstockholm.se/bip/> hämtad 2025-04-17

Widgit online, <https://www.symbolbruket.se/symboler>, hämtad 2025-04-17



Tack så mycket!

Reflektioner eller frågor?



Medfinansieras av
Europeiska unionen